

Historia

1600-talet

BEDÖMNINGSANVISNINGAR TILL BEDÖMNINGSSTÖD I ÅRSKURS 4-6

Prov som återanvänds av Skolverket omfattas av sekretess enligt 17 kap. 4§ offentlighets- och sekretesslagen.

Detta prov återanvänds av Skolverket t.o.m 2022-01-30

1600-talet

Skolverket

Inledning	2
1. Allmän information	3
Bedömningsstödet koppling till kursplanen	3
Principer för bedömning i bedömningsstödet	4
2. Bedömningsanvisningar	6
Läsanvisning	6
Uppgift 1 – ”Stormaktstiden” som namn på 1600-talet	7
Uppgift 2 – Förändringar av adelns levnadsvillkor under 1600-talet	8
Uppgift 3 – Förändringar av bönders levnadsvillkor under 1600-talet	12
Uppgift 4 – Förändringar av bönders levnadsvillkor under 1600-talet	14
Uppgift 5 – Kvinnor under 1600-talet	16
Uppgift 6 – Två olika sätt att berätta om Sveriges krig	18
Uppgift 7 - Orsaker till att berätta olika om Sveriges krig	21
Uppgift 8 – Historiska spår av 1600-talet	24
Uppgift 9 – Att flytta på 1600-talet	25
Uppgift 10 – Användning av historiska spår	28
Uppgift 11 – Framställningar av Nya Sverige	30
3. Resultatsammanställning och underlag för återkoppling	33
Hur kan resultaten tolkas?	33
Ett exempel på ifylld resultatsammanställning	33
Formulär för sammanställning av elevresultat	35
Formulär för sammanställning på gruppnivå	38

Inledning

Det här häftet ska användas vid bedömningen av uppgifterna som ingår i bedömningsstödet ”1600-talet” i historia i årskurserna 4-6. Häftet består av tre kapitel. Inledningsvis finns information om bedömningsstödet koppling till kursplanen och allmänna principer för bedömningen av uppgifterna (kapitel 1). Sedan följer anvisningar för att bedöma elevernas prestationer på uppgifterna samt exempel på bedömda elevlösningar med bedömningskommentarer (kapitel 2). Det tredje kapitlet innehåller en beskrivning av hur resultatet kan sammanställas och exempel på hur resultatet kan återkopplas (kapitel 3). Det avslutande kapitlet innehåller också formulär för sammanställning av elevresultat.

1. Allmän information

Bedömningsstödet är utformat för att ge stöd för bedömningen av elevens kunskaper i relation till kunskapskraven i historia i årskurs 6. Beskrivningen av progressionen i uppgifterna och exemplen på elevprestationer utgår genomgående från kunskapskraven i årskurs 6. Bedömningsstödet kan även användas i årskurserna 4 och 5, då hänsyn tas till elevens kunskapsutveckling vid bedömningsstödet genomförande.

Bedömningsstödet koppling till kursplanen

Förmågor

Bedömningsstödet tar sin utgångspunkt i elevens förmåga att...

- använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer.
- reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv, och
- använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används.

Centralt innehåll

Bedömningsstödet behandlar följande centrala innehåll:

- Nordens och Östersjöområdets deltagande i ett globalt utbyte, till exempel av handelsvaror, språk och kultur.
- Den svenska statens framväxt och organisation.
- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön. Migration till och från samt inom det svenska riket.
- Reformationen och dess konsekvenser för Sverige och övriga Europa.
- Exempel på hur forntiden, medeltiden, 1500-talet, 1600-talet och 1700-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.
- Hur historiska personer och händelser, till exempel drottning Kristina, Karl XII och häxprocesserna, har framställts på olika sätt genom olika tolkningar och under skilda tider.
- Tidsbegreppen vikingatiden, medeltiden, stormaktstiden och frihetstiden samt olika syn på deras betydelser.

Kunskapskrav

Bedömningsstödet är utformat för att ge underlag för bedömning av följande delar av kunskapskraven i historia för årskurs 6:

- Eleven har **grundläggande/goda/mycket goda** kunskaper om historiska förhållanden, skeenden och gestalter under olika tidsperioder. Eleven visar det genom att föra **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/välutvecklade och väl** underbyggda resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och människors levnadsvillkor och handlingar. Eleven kan undersöka utvecklingslinjer inom kulturmöten, migration, politik och levnadsvillkor och beskriver då **enkla/förhållandevis komplexa** samband mellan olika tidsperioder.
- Eleven kan tolka och visa på spår av historien i vår tid och föra **enkla** resonemang om varför det finns likheter och skillnader i olika framställningar av historiska händelser, personer och tidsperioder. I studier av historiska förhållanden, skeenden och gestalter såväl som vid användning av källor och i resonemang om hur historia används kan eleven använda historiska begrepp på ett **i huvudsak** fungerande sätt.

Kommentar

Det här bedömningsstödet ger alltså underlag för att bedöma delar av kunskapskraven. Av protokollet för sammanställning av resultaten längst bak i detta häfte framgår bedömningsstödet täckning av kunskapskraven.

Principer för bedömning i bedömningsstödet

Varje enskild uppgift är konstruerad för att ge belägg för kunskaper inom en viss del av kunskapskraven på olika kvalitativa nivåer. Uppgifter kan visa belägg för kunskaper på en eller flera nivåer. Detta beror på uppgiftens svårighetsgrad, som har fastställts efter analyser av elevsvar på utprovningar. Vilken eller vilka nivåer som uppgifterna kan visa belägg för framkommer tydligt i bedömningsanvisningen för respektive uppgift.

En princip för bedömningen av uppgiftslösningarna är deras **bredd** och **djup**.

Elevsvar som visar på bredd kännetecknas av att vara mer innehållsrika. Om uppgiften exempelvis handlar om att ange orsaker till en konflikt identifierar eleven i ett breddat svar flera rimliga konfliktorsaker.

En uppgiftslösning kan också vara fördjupad genom att innehålla förklaringar, motiveringar eller konkreta exempel. I fallet med ett orsaksresonemang om en konflikt innebär det att eleven kan förtydliga orsakerna och underbygga sitt svar med hjälp av kunskaper om *historiska saksförhållanden*. Ibland kan det också handla om att eleven i sitt svar kan *motivera* eller *förklara* varför en orsak skulle kunna uppfattas som viktigare än en annan, eller att eleven med *konkreta exempel* visar förståelse för att en händelse, ett skeende eller en aktör kan beskrivas eller uppfattas på olika sätt.

Identifiera och beskriva - två centrala ord i beskrivningen av progressionen

Till varje uppgift hör en beskrivning av progressionen i elevsvar, presenterade i en matris. På många uppgifter med öppet frågeformat används orden **identifiera** och **beskriva**.

- Med identifiera avses att eleven *tydligt kan urskilja och ange* en eller flera efterfrågade orsaker, konsekvenser, förändringar eller likheter.
- Med beskriva avses att eleven kan ange förklaringar/motiveringar/konkreta exempel/historiska sakförhållanden. Vad som avses beskrivs i respektive matris.

Historiska sakförhållanden

Med historiska sakförhållanden menas ett innehåll i svaret som tillför ytterligare information och som har en relevant historisk förankring. Ett exempel kan vara att en elev ombeds förklara varför vikingatiden egentligen inte passar som namn för tidsperioden och svarar att ”alla var inte vikingar”. Här identifieras en rimlig orsak och svaret kan därmed bedömas som ett enkelt resonemang. Eleven fortsätter dock och fördjupar sitt svar genom att lägga till förklaringar och motiveringar som innehåller historiska sakförhållanden. Ett exempel är ”de allra flesta var oskyldiga bönder som arbetade på sina åkrar”. Genom att förklara att vikingatiden var ett bondedominerat samhälle används ett historiskt sakförhållande som gör svaret mer relevant och fylligt och som visar på en högre grad av förståelse för begreppet och tidsperioden än om orsaken hade fått stå för sig själv.

Elevers svar kan vara svårbedömda när det gäller historiska sakförhållanden. Det gäller i de fall då svaret visserligen innehåller rimliga påståenden i förhållande till uppgiften (och därmed ger belägg för kunskaper på en viss nivå) men där det samtidigt finns utsagor om sakförhållanden som är direkt felaktiga eller i vart fall mycket tveksamma. Bedömningsstödsgruppens utgångspunkt vid bedömning har varit att något eller några felaktiga sakförhållanden kan få förekomma. De får däremot inte vara av den art att det är uppenbart att eleven inte förstår eller har kunskap om grundläggande förutsättningar för de händelser, tidsperioder och begrepp som uppgiften handlar om.

2. Bedömningsanvisningar

I det här kapitlet finns anvisningar för bedömningen av uppgifterna i bedömningsstödet.

Läsanvisning

Bedömningsanvisningarna för respektive uppgift har en gemensam struktur:

- Formulering av uppgiften
- Uppgiftens utgångspunkt
- Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven
- Bedömningsaspekter och progression
- Exempel på rimligt innehåll i elevsvar
- Exempel på bedömda autentiska elevsvar med tillhörande kommentarer.

Den första punkten återger uppgiftens formulering, medan den andra orienterar om uppgiftens koppling till det centrala innehållet, och den tredje anger vilken del av kunskapskraven som uppgiften bedöms utifrån. Bedömningsaspekterna preciserar vilket innehåll och vilka kvaliteter som ska bedömas i elevernas svar. Uppgiftens progression presenteras i en bedömningsmatris. Matrisen beskriver elevlösningars kvaliteter på olika nivåer utifrån de värdeuttryck som finns i den aktuella delen av kunskapskraven.

För uppgifter med öppet frågeformat finns dessutom ett antal konkreta exempel på ett rimligt innehåll i elevernas svar, samt ett antal autentiska elevsvar som är bedömda och kommenterade. Kommentarererna konkretiserar bedömningsmatrisens innehåll i relation till elevsvaren.

INSTRUKTIONER FÖR BEDÖMNING AV UPPGIFT 1-11

Uppgift 1 – ”Stormaktstiden” som namn på 1600-talet

Formulering av uppgiften

Varför kallas 1600-talet ofta för ”stormaktstiden” i Sverige?

Fler än ett kryss gör ditt svar ogiltigt.

1600-talet kallas ofta för ”stormaktstiden” för att...

- a) ... svenska kyrkans makt över invånarna i Sverige var stor.
- b) ... svenska statens makt över områden runt Östersjön var stor.
- c) ... svenska företags makt över ekonomin i världen var stor.
- d) ... svenska riksdagens makt över politiken i Sverige var stor.

Uppgiftens utgångspunkt

- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön.
- Tidsbegreppen vikingatiden, medeltiden, stormaktstiden och frihetstiden samt olika syn på deras betydelser.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

I studier av historiska förhållanden, skeenden och gestalter såväl som vid användning av källor och i resonemang om hur historia används kan eleven använda historiska begrepp på ett **i huvudsak** fungerande sätt.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- identifierar den svenska statens utrikespolitiska makt som orsak till benämningen av tidsperioden

I huvudsak fungerande sätt	Relativt väl fungerande sätt	Väl fungerande sätt
Eleven har kryssat för rätt alternativ.		

Uppgift 2 – Förändringar av adelns levnadsvillkor under 1600-talet

Formulering av uppgiften

Förklara hur adelns levnadsvillkor förändrades under 1600-talet.

Uppgiftens utgångspunkt

- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön.
- Den svenska statens framväxt och organisation.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

Eleven har **grundläggande/goda/mycket goda** kunskaper om historiska förhållanden, skeenden och gestalter under olika tidsperioder. Eleven visar det genom att föra **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/väluvecklade och väl** underbyggda resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och människors levnadsvillkor och handlingar.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- beskriver förändringar av adelns levnadsvillkor
- resonerar om orsaker till och konsekvenser av dessa förändringar
- underbygger sina resonemang med hänvisningar till historiska sakförhållanden

Enkla och till viss del underbyggda resonemang	Utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang	Välutvecklade och väl underbyggda resonemang
<p>Eleven beskriver en förbättring eller en försämring av adelns villkor.</p> <p>I beskrivningen finns en hänvisning till ett rimligt historiskt sakförhållande.</p>	<p>Eleven beskriver en förbättring och en försämring av adelns villkor.</p> <p>Eleven använder ett rimligt historiskt sakförhållande i ett resonemang om en orsak till</p> <p>eller</p> <p>en konsekvens av en av förändringarna.</p>	<p>Eleven beskriver en förbättring och en försämring av adelns villkor.</p> <p>Eleven använder ett rimligt historiskt sakförhållande i resonemang om orsaker till förbättringen eller försämringen</p> <p>och</p> <p>ett rimligt historiskt sakförhållande i ett resonemang om konsekvenser av förbättringen eller försämringen.</p>

Exempel på rimligt innehåll i elevsvar:

- Försäljningar till adeln av statliga gods under Gustav II Adolf
- Godsavsöndringar under Kristina
- Stora inkomster från bönderna som arbetade på godsen
- Förmyndarregeringarna för Kristina och Karl XI, och även ledande personer från adeln i dessa, som Axel Oxenstierna och Magnus Gabriel de la Gardie
- Riksrådet och riksämbetena (riks -drotts, -marsk, -amiral och -kansler) gav inflytande åt de ledande adelsmännen
- Krig under 1600-talet som gynnade adeln genom krigsbyten och belöningar, exempelvis trettioåriga kriget
- Krig under 1600-talet som bidrog till att adelns inflytande minskade, exempelvis skånska kriget
- Den för adeln gynnsamma politik som fördes av flera regenter, t ex Gustav II Adolf, Kristina
- Den påbörjade reduktionen ("fjärdepartsräfsten") under Karl X Gustav
- Reduktionen under Karl XI
- Det politiska enväldets införande begränsade rådets och ämbetsmännens makt

Exempel på elevsvar:

Elevsvar som inte motsvarar enkelt resonemang

Dom hade det bra dom hade mycket pengar mer än vad bönderna hade.
Dom hade mycket kläder dom var jättefinna.

Bedömningskommentar:

Eleven beskriver en rimlig skillnad mellan stånden (att adelspersoner var relativt sett rikare än bönder) men inte någon förändring av adelns levnadsvillkor under 1600-talet. Svaret är alltså en beskrivning av ett tillstånd, inte en förändring.

Elevsvar med enkelt resonemang

Adeln blev rik och fick äga många gårdar, de hade en lärare som kunde lära sig. Sen tog kungen av dom mark och egendomar då blev det dåligt för de.

Bedömningskommentar:

Eleven beskriver en förändring av adelns levnadsvillkor och hänvisar till ett rimligt historiskt sakförhållande: ”Sen tog kungen av dom mark och egendomar och då blev det dåligt för de”. Elevens svar utgår alltså från kunskaper om reduktionen även om det saknar närmare preciseringar. Svaret har bedömts motsvara ett enkelt och till viss del underbyggt resonemang i den delen. Visserligen ger eleven antydningar om ytterligare en förändring genom formuleringen ”adeln blev rik” men här saknas ett resonemang om orsaker eller konsekvenser.

Elevsvar med utvecklat och relativt väl underbyggt resonemang

Adeln fick styra o ställa mycket hemma i Sverige, då kungen var ute och krigade. De vart även mycket nyadlar under Kristinas regent. Speciellt de storartade bönderna för de gav bort gårdar till adlar, och för att de deltog i krig o gjorde mycket för Sverige och de gav adlar gårdar för de hade betalt staten krigspengar. för Kristina behövde de till vapen osv. Dock så tog Karl XI tillbaka gårdarna i slutet av 1600-talet. Så för adeln var stormaktstiden till en början bra, fast det vart sämre i slutet. Sämre var det för att de förlorade mycket makt i slutet.

Bedömningskommentar:

Svaret innehåller en beskrivning av en förbättring (mer makt - ”styra och ställa” - och större rikedom i form av ”gårdar” samt ”nyadlar” under Kristina) och en försämring (adelns markförluster under Karl XI). Förbättringen underbyggs med historiska sakförhållanden som att adeln deltog i krigshandlingarna och att de fick gårdar i ersättning för att kronan behövde pengar för krigföringen. Försämringen under Karl XI underbyggs däremot inte med något rimligt sakförhållande. Vi får endast reda på att kungen tog ”tillbaka gårdarna i slutet av 1600-talet”. I den delen av svaret finns alltså endast ett konstaterande utan orsaksresonemang. Konsekvenserna att de ”förlorade mycket makt” har bedömts som för allmänt

hållet. Om det handlar om ekonomisk eller politisk makt framgår inte, inte heller vilken maktposition adeln förlorade.

Elevsvar med välutvecklat och väl underbyggt resonemang

Adeln ökade när Kristina tog över. Och när 30-åriga kriget fortsatte så behövdes det mer pengar till kriget så då fick dem låna av adeln. Och eftersom dem lånade måste dem ge tillbaka något som pant och då fick adeln gårdar dem kände jättemycket skatt på. Så då hade dem det väldigt bra. Men sen när Karl XI tog över tronen så delade han upp alla gårdar så adeln fick 1/3 och kungen fick 1/3 och rikare bönder ägde sina egna gårdar. Och så gjorde han för att kända skatt.

När Karl X Gustav dog var Karl XI för liten så då fick adeln ta över och då slösade dem kungens pengar på fester, slott och massa onödiga saker. Det var en bra tid för dem. Men när den nyblivna kungen blev myndig så blev dem straffade för att slösat pengar. Det var en dålig tid för adeln.

Bedömningskommentar:

Svaret innehåller två förändringar: en förbättring under Kristinas regeringstid, och en försämring under Karl XI:s regeringstid. Av elevens svar framgår också att de goda villkoren gällde även under den tid då Karl XI var omyndig. Orsakerna till de förbättrade villkoren under Kristinas tid utgår från ett rimligt sakförhållande, trettioåriga kriget och statens ekonomiska behov till följd av kriget. Här innehåller svaret också en konsekvensbeskrivning som utgår från ett historiskt sakförhållande (adeln blev rikare genom att ta över statens skatteinkomster från de bönder som inte ägde sin mark, de ”kände jättemycket skatt”). Karl XI:s reduktion benämns inte med just den termen, men svaret visar ändå att eleven förstått innebörden av kungens reformer. Orsakerna beskrivs utifrån rimliga sakförhållanden om Karl XI:s motiv; dels att ”kända skatt”, dels att straffa adeln för deras vanskötsel under förmyndarregeringen. Det finns visserligen brister i flera detaljer (siffror och generella påståenden som överdrivs). Man får också bortse från bilden av den ”slösaktiga” adeln och den dugliga ”Gråkappan” vilket är en gammal skolbokstradition som modern historisk forskning på många sätt har ifrågasatt. Men sammantaget innehåller ändå elevens svar underbyggda orsaks- och konsekvensresonemang.

Uppgift 3 – Förändringar av bönders levnadsvillkor under 1600-talet

Formulering av uppgiften

Hur påverkades bönderna i Sverige av krigen under den svenska ”stormaktstiden”?

Uppgiftens utgångspunkt

- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön.
- Den svenska statens framväxt och organisation.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

Eleven har **grundläggande/goda** kunskaper om historiska förhållanden, skeenden och gestalter under olika tidsperioder. Eleven visar det genom att föra **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl** underbyggda resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och människors levnadsvillkor och handlingar.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- identifierar och beskriver konsekvenser av Sveriges stormaktspolitik för bönder i Sverige

Enkla och till viss del underbyggda resonemang	Utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang	Välutvecklade och väl underbyggda resonemang
Eleven identifierar en rimlig konsekvens.	Eleven beskriver två rimliga konsekvenser. Eleven använder ett rimligt historiskt sakförhållande för att fördjupa en av konsekvensbeskrivningarna.	

Exempel på rimligt innehåll i elevsvar:

- Män kunde bli utskrivna i kriget, riskerade att dö
- Kvinnor kunde få ta över skötseln av hela jordbruket
- Ökade skatter, sämre ekonomi
- Indelningsverket i slutet av 1600-talet

Exempel på elevsvar:

Elevsvar som inte motsvarar enkelt resonemang

De hade det svårt. T. ex. de hade inte som mycket penga för att kunna försörja sig.

De fick jobba hela tiden. T. ex. de hade inte några som jobbade för de utan de fick göra allting själva.

Bedömningskommentar:

Svaret innehåller två exempel som generellt sett är rimliga för bönders levnadsvillkor. Exempelen är dock alldeles för allmänt hållna, och visar inte något som var specifikt för böndernas levnadsvillkor som en konsekvens av stormaktstiden.

Elevsvar med enkelt resonemang

Dom kunde ju bli av med deras åkrar för det var krig.

Bönderna (männen) kunde behövas i armén, så dom blev tvungna att gå bort från åkern.

Bedömningskommentar:

I det första exemplet nämns visserligen en risk vid krig under 1600-talet; det var inte ovanligt att marscherande krigshärlar lade beslag på böndernas skördar. Men det är oklart om det är det eleven menar, det kan också handla om ägande och hur staten överförde åkermark till adeln. Dessutom fördes de flesta av krigen under 1600-talet utanför rikets gränser och de svenska bönderna drabbades på det sättet inte lika hårt av utplundringar som exempelvis de tyska. Alla dessa oklarheter gör det svårt se att eleven i det första exemplet identifierar en rimlig konsekvens av kriget. Den andra delen av svaret innehåller däremot ett tydligt exempel med direkt koppling till kriget, utskrivningarna av bönder till armén.

Elevsvar med utvecklat och relativt väl underbyggt resonemang

Bönderna blev fattigare på grund av att adeln fick så mycket mark.

Och bönderna behövde betala dubbelt så mycket skatt.

Under 1600 talet behövde alla män mellan 18-40 bli soldater. Men man slapp om man blev brevbärare.

Bedömningskommentar:

Eleven beskriver två rimliga konsekvenser av 1600-talets stormaktspolitik, dels det ökade skattestrycket, dels utskrivningen av soldater. Svaret fördjupas med hjälp av flera (det hade räckt med ett) historiska sakförhållanden som i huvudsak kan uppfattas som korrekta även om detaljerna inte är exakta.

Uppgift 4 – Förändringar av bönders levnadsvillkor under 1600-talet

Formulering av uppgiften

Hur påverkades bönderna i Tyskland av krigen under den svenska ”stormaktstiden”?

Uppgiftens utgångspunkt

- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

Eleven har **grundläggande** kunskaper om historiska förhållanden, skeenden och gestalter under olika tidsperioder. Eleven visar det genom att föra **enkla och till viss del** underbyggda resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och människors levnadsvillkor och handlingar.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- identifierar konsekvenser av Sveriges stormaktspolitik för bönder i Tyskland

Enkla och till viss del underbyggda resonemang	Utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang	Välutvecklade och väl underbyggda resonemang
Eleven identifierar en rimlig konsekvens.		

Exempel på rimligt innehåll i elevsvar:

- Böndernas gårdar kunde bli plundrade av svenska soldater
- Bönderna tvingades fly från sina hem på grund av framryckande svenska arméer
- Bönderna kunde bli dödade av svenska soldater
- De kunde bli legosoldater

Kommentar: I utprovningar har det förekommit att en del elever anger att tyska bönder, i likhet med de svenska, blev utskrivna som soldater i kriget. Bedömningsstödsgruppen har bedömt sådana svar som orimliga, eftersom det inte existerade något utskrivningssystem motsvarande det svenska i de flesta tyska staterna under större delen av 1600-talet. Av liknande skäl har provgruppen ansett att svar som handlar om att de tyska bönderna fick högre skatt inte är rimliga.

Exempel på elevsvar:

Elevsvar som inte motsvarar enkelt resonemang

Samma som Sverige pga att det var krig.

Bedömningskommentar:

Eleven utgår ifrån att villkoren under krigen för tyska bönder var likadana som för svenska bönder, vilket inte bedöms som ett godtagbart svar.

Elevsvar med enkelt resonemang

Krig med Sverige så det förstörde mark och behövde mat så det fick odla mer.

Bedömningskommentar:

Eleven identifierar en rimlig konsekvens, att krigen med Sverige ”förstörde mark”.

Uppgift 5 – Kvinnor under 1600-talet

Formulering av uppgiften

Vilka av följande påståenden stämmer för 1500-talet, för 1600-talet eller för båda dessa århundraden?

Påståenden om kvinnors liv i Sverige	Påståendet stämmer...		
	... endast för 1500-talet	... endast för 1600-talet	... både för 1500- och för 1600-talen
Andelen kvinnor som självständigt skötte ett jordbruk ökade.		X	
Minst 90 % av alla kvinnor tillhörde bondeståndet.			X
Det blev vanligare att kvinnor ägde järnbruk, gruvor och andra stora företag.		X	
Kvinnor kunde vara nunnor och bo i kloster.	X		
Flera hundra kvinnor blev anklagade för att vara häxor.		X	
Det var oftast någon annan än kvinnan själv som bestämde vem hon skulle gifta sig med.			X

Uppgiftens utgångspunkt

- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön.
- Reformationen och dess konsekvenser för Sverige och övriga Europa.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

Eleven kan undersöka utvecklingslinjer inom kulturmöten, migration, politik och levnadsvillkor och beskriver då **enkla/förhållandevis komplexa** samband mellan olika tidsperioder.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- identifierar likheter och skillnader i levnadsvillkor för kvinnor under 1500- och 1600-talen

Enkla samband	Förhållandevis komplexa samband	Komplexa samband
3-4 rätt	5-6 rätt	

Uppgift 6 – Två olika sätt att berätta om Sveriges krig

Formulering av uppgiften

Hur skiljer sig texterna om Sveriges krig åt?

Fortsätt jämförelserna här nedanför.

- Vilka **människor** berättar böckerna mest om?
Lärobok 2 berättar mest om:
- Vilka **konsekvenser av krig** berättar böckerna om?
Lärobok 2 berättar om:
- Hur beskrivs **den svenske kungen** i de båda böckerna?
Lärobok 1 beskriver kungen som:
- Vad är **viktigast** att veta om stormaktstidens krig enligt böckerna?
Det viktigaste att veta enligt **Lärobok 1** är hur:

Uppgiftens utgångspunkt

- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön.
- Hur historiska personer och händelser, till exempel drottning Kristina, Karl XII och häxprocesserna, har framställts på olika sätt genom olika tolkningar och under skilda tider.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

Eleven kan tolka och visa på spår av historien i vår tid och föra **enkla** resonemang om varför det finns likheter och skillnader i olika framställningar av historiska händelser, personer och tidsperioder.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- identifierar skillnader i de två framställningarna

Enkla resonemang	Utvecklade resonemang	Välutvecklade och nyanserade resonemang
Eleven identifierar tre rimliga skillnader mellan framställningarna.		

Exempel på rimligt innehåll i elevsvar:

- människor:** andra människor än kungar och makthavare som bönder, tyska bönder, vanliga människor, folket
- konsekvenser:** negativa konsekvenser som människors lidande och död
- den svenske kungen:** positivt, exempelvis som framgångsrik, modig, segrare, försvarare av landet
- viktigast att veta:** hur det gick för Sverige/den svenske kungen

Kommentar till skillnaderna

Uppgiftens syfte är att undersöka i vilken utsträckning eleverna kan uppfatta skillnaderna mellan framställningarna. Detta har bedömts som en nödvändig förutsättning för att de sedan ska kunna resonera om orsakerna till skillnaderna, något de förväntas göra i uppgift 7.

Exempel på elevsvar:

Elevsvar som inte motsvarar enkelt resonemang

- Invånare/andra människor. [Rimlig skillnad]
- Vad som hände under krig. [Ej rimlig skillnad]
- En duktig krigare som alltid vinner. [Rimlig skillnad]
- Vad som hände under krig. [Ej rimlig skillnad]

Bedömningskommentar:

Denna lösning har bedömts som rimlig på delfråga a och c, medan svaren på delfråga b och d inte har bedömts som en identifikation av en skillnad. På delfråga a har eleven identifierat en rimlig skillnad, att bok 2 främst berättar om ”invånare”. På samma sätt har eleven på ett rimligt sätt identifierat hur kungen framställs i bok 1 på delfråga c. Svaret på delfråga b är för allmänt hållet för att kunna sägas identifiera en rimlig skillnad mellan framställningarna. Denna allmänna formulering – utan koppling till att det nu handlar om att denna bok betonar kungens roll – återkommer i svaret på delfråga d. Sammantaget har eleven alltså två rimliga svar av fyra.

Elevsvar med enkelt resonemang

- a) befolkningen och kungen. [Rimlig skillnad]
- b) massa folk som omkommer, tyskar blev frustrerade och kungen som struntar i det och fortsätter att kriga. [Rimlig skillnad]
- c) en mäktig fälthärre, strateg och kung [Rimlig skillnad]
- d) hur det gick för Gustav II Adolf. [Rimlig skillnad]

Bedömningskommentar:

Denna lösning har bedömts som rimlig på alla fyra delsvaren. Eleven identifierar befolkningen i svaret på delfråga a. Att även inkludera kungen är rimligt, så länge befolkningen/soldaterna eller ”vanligt folk” inkluderas i svaret. I delfråga b nämner eleven flera negativa konsekvenser. Så länge någon negativ konsekvens av kriget tas upp anses svaret rimligt. Av svaret på delfråga c framgår det att eleven har förstått hur framställningen av kungen skiljer sig åt mellan de två böckerna. Svaret på delfråga d visar att eleven förstått vad bok 1 betonar som viktigast att veta.

Uppgift 7 - Orsaker till att berätta olika om Sveriges krig

Formulering av uppgiften

Hur kommer det sig att de två böckerna berättar på olika sätt om Sveriges krig?

Uppgiftens utgångspunkt

- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön.
- Hur historiska personer och händelser, till exempel drottning Kristina, Karl XII och häxprocesserna, har framställts på olika sätt genom olika tolkningar och under skilda tider.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

Eleven kan tolka och visa på spår av historien i vår tid och föra **enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade** resonemang om varför det finns likheter och skillnader i olika framställningar av historiska händelser, skeenden och personer.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- identifierar och beskriver orsaker till skillnaderna
- beskriver hur angivna orsaker påverkat de båda framställningarna
- visar hur flera orsaker kan samverka till att göra framställningarna olika

Enkla resonemang	Utvecklade resonemang	Välutvecklade och nyanserade resonemang
Eleven identifierar en rimlig orsak till skillnaderna.	Eleven beskriver en rimlig orsak till skillnaderna. Eleven visar med ett rimligt exempel hur en av orsakerna har påverkat framställningarna.	Eleven beskriver två rimliga orsaker till skillnaderna. Eleven visar med två rimliga exempel hur orsakerna har påverkat framställningarna.

Exempel på rimligt innehåll i elevsvar:

Lärobokstexterna:

- har olika perspektiv (statens/kungens och folkets/tyskarnas)
- är skrivna med olika syften (att förmedla faktakunskaper/detaljkunskaper eller att ge överblickar/förståelse/inlevelse)
- har skrivits av författare med olika kunskaper (utgående från olika information eller källor)
- har skrivits med skilda uppfattningar om historia hos författarna (exempelvis om vad som är viktigt i det förflutna).

Exempel på elevsvar:

Elevsvar som inte motsvarar enkelt resonemang

Första boken berättar hur det gick till att kriga så att man förstod hur kungen var. Andra boken berättade lite mer saker som hände i kriget t ex hur många som dog och hur det var för tyskarna och att sjukdomar spred sig.

Bedömningskommentar:

Eleven beskriver och uppger endast information som finns i de två texterna och anger alltså inga rimliga anledningar till att innehållet skiljer sig åt.

Elevsvar med enkelt resonemang

Det beror på vem som skrev dom och att författarna hade olika åsikter om kriget.

Bedömningskommentar:

Eleven identifierar en rimlig orsak: ”författarna hade olika åsikter om kriget”. Det saknas dock beskrivningar av hur orsaken har påverkat framställningarna.

Elevsvar med utvecklat resonemang

Ena boken såg allt ur kungens perspektiv. Alltså hur bra Sverige var. Att dom slog alla lätt & att dom var helt grymma ute i krig. Medans bok 2 fokuserade och såg allt ur tyskarnas perspektiv. Att många dog i krig & av smittsamma sjukdomar som spreds av soldaterna.

Bedömningskommentar:

Eleven beskriver en rimlig orsak till att texterna är olika, framställningarnas skilda perspektiv. Detta skäl förtydligas med exempel från båda texterna: ”dom var helt grymma [skickliga, modiga] ute i krig” och ”att många dog i krig”.

Elevsvar med välutvecklat och nyanserat resonemang

De finns både för och nackdelar med Sveriges krig. Just den första boken framställer krigen som bra krig och att Sverige tjänar på de men den andra visar en annan sida av kriget. Där visar de om hur de var att leva under kriget, hur det var att vara vanlig människa. Så de beror på hur författaren väljer att framställa krigen. Men de kan också bero på olika källor, att de som skrivit bok 2 haft mer källor om hur det va för tyskarna.

Bedömningskommentar:

Eleven beskriver två rimliga orsaker till skillnader i framställningarna: att författarna har valt att framställa krigen utifrån olika perspektiv, och att författarna kan ha haft tillgång till olika källor. Den andra förklaringen förtydligas med ett exempel, att författarna bakom bok 2 kan ha haft tillgång till ”mer källor” om den tyska befolkningens situation. Skillnaden i perspektiv beskrivs tydligt utifrån att den första boken fokuserar Sveriges framgångar, medan den andra istället betonar vanliga människors upplevelser.

Uppgift 8 – Historiska spår av 1600-talet

Formulering av uppgiften

Sätt ett kryss i rutan på de bilder som visar spår av människor eller händelser från 1600-talet.

 <p>☒ Bild 1: Minnessten med texten: "HÄR BRANN HÄXBÄL..." Stenen invigdes 1975.</p>	 <p>☐ Bild 2: Människor utklädda till riddare. Bilden togs år 2001.</p>
 <p>☐ Bild 3: Heliga Birgitta på ett frimärke. Frimärket tillverkades 1941.</p>	 <p>☒ Bild 4: Lützensgatan, Stockholm. Gatan började byggas 1912.</p>
 <p>☐ Bild 5: En kopia av vikingaskeppet "Glad" seglar på Vänern 2012.</p>	 <p>☒ Bild 6: Drottning Kristina på framsidan av en tidning från 2007.</p>
 <p>☐ Bild 7: En film om mordet på kung Gustav III som spelades in 1986.</p>	 <p>☒ Bild 8: Schvedenfest (Svergefest) i Tyskland med personer utklädda till svenska soldater. Bilden togs 2001.</p>
 <p>☒ Bild 9: "Snapphane" – en skånsk krigare. Statyn restes 1934 i Skåne.</p>	

Uppgiftens utgångspunkt

- Exempel på hur forntiden, medeltiden, 1500-talet, 1600-talet och 1700-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

Eleven kan tolka och visa på spår av historien i vår tid och föra **enkla** resonemang om varför det finns likheter och skillnader i olika framställningar av historiska händelser, personer och tidsperioder.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- identifierar historiska spår från 1600-talet

Tolka och visa på spår av historien i vår tid

4-5 rätt

Kommentar: fler än fem kryss gör svaret ogiltigt.

Uppgift 9 – Att flytta på 1600-talet

Formulering av uppgiften

Resonera om orsaker till att en av dessa tre grupper flyttade.

Uppgiftens utgångspunkt

- Nordens och Östersjöområdets deltagande i ett globalt utbyte, till exempel av handelsvaror, språk och kultur.
- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön. Migration till och från samt inom det svenska riket.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

Eleven har **grundläggande/goda/mycket goda** kunskaper om historiska förhållanden, skeenden och gestalter under olika tidsperioder. Eleven visar det genom att föra **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/välutvecklade och väl** underbyggda resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och människors levnadsvillkor och handlingar.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- beskriver orsaker till att gruppen flyttade till Sverige (push- och pullfaktorer)
- beskriver orsaker till att svenska staten hade intresse av att gruppen flyttade till Sverige
- använder historiska sakförhållanden för att underbygga sitt resonemang

Enkla och till viss del underbyggda resonemang	Utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang	Välutvecklade och väl underbyggda resonemang
<p>Eleven beskriver en rimlig orsak till att gruppen flyttade till Sverige.</p> <p>Orsaken utgår antingen från gruppens kompetens eller från deras möjligheter i 1600-talets Sverige, eller deras svårigheter i ursprungsområdet.</p>	<p>Eleven beskriver två rimliga orsaker till att gruppen flyttade till Sverige.</p> <p>Orsakerna utgår antingen från gruppens kompetens eller från deras möjligheter i 1600-talets Sverige, eller deras svårigheter i ursprungsområdet.</p> <p>Eleven använder ett rimligt historiskt sakförhållande.</p>	<p>Eleven beskriver två rimliga orsaker till att gruppen flyttade till Sverige.</p> <p>Orsakerna utgår både från gruppens kompetens och från deras möjligheter i 1600-talets Sverige, eller deras svårigheter i ursprungsområdet.</p> <p>Eleven använder två rimliga historiska sakförhållanden.</p>

Exempel på rimligt innehåll i elevsvar:

Skogsfinnar: Brist på mark i de finska delarna av riket, tillgången till mark i den svenska delen av riket, gruppens kompetens att bruka skogsmark, statens intresse av att öka befolkningen i delar av riket.

Vallonerna: Arbetsbrist och försämrade villkor i Belgien, rekrytering från svenska bruk, behov av deras yrkeskunskaper, statens intresse av krigsmaterielproduktion.

Holländarna: Religionsstrider i Nederländerna, ekonomiska och statusmässiga fördelar genom flytten, statens behov av nederländarnas kompetens vad gäller kanalbyggnad och stadsplanering i samband med Göteborgs anläggande.

Exempel på elevsvar:

Elevsvar som inte motsvarar enkelt resonemang

Gruppen vallonerna hade en kunskap. Kunskapen var att vallonerna grävde i gruvor. Vallonerna flyttade till Bergslagen. Vallonerna var en folkgrupp från Belgien.

Bedömningskommentar:

Svaret innehåller visserligen vissa fakta som kan knytas till frågeställningen. En av dessa uppgifter kan hämtas direkt från frågehäftet, att vallonerna kom från Belgien. Att de flyttade till Bergslagen och (i vissa fall) kom att arbeta i gruvor är ingen orsak till migrationen utan endast beskrivningar av gruppen. Vad som saknas är vallonernas särskilda kunskaper i järnhantering, alternativt statens intresse för gruppen.

Elevsvar med enkelt och till viss del underbyggt resonemang

Holländare flyttade till Göteborg. För att det var dom som byggde upp den staden för att dom var skickliga byggare.

Bedömningskommentar:

Svaret innehåller en rimlig orsak, att holländare hade yrkeskunskaper inom stadsbyggnad.

Elevsvar med utvecklat och relativt väl underbyggt resonemang

Under stormaktstiden var järn en viktig resurs som det fanns gott om i Sverige. För att man ska kunna använda järn behöver man ha duktiga smeder, vilket vallonerna var. Vallonerna kunde därför flytta till Sverige, arbeta som smeder och få mycket bra betalt.

Bedömningskommentar:

Svaret innehåller två rimliga orsaker: att det i Sverige fanns behov av smeder och att vallonerna hade denna kompetens. Svaret underbyggs med ett rimligt sakförhållande: att järn var en viktig resurs under stormaktstiden.

Elevsvar med välutvecklat och väl underbyggt resonemang

Skogsfinnar var finnländare som flyttade till den svenska delen av Sverige. Staten gillade att dom kom på grund av att då blev skogen bebodd och dom hade flera viktiga kunskaper men en av dom var extra viktig det var hur man gjorde svedjebruk. Skogsfinnarna fick skattefrihet i 6 år. Men sen fick dom betala mycket skatt. Eftersom dom blev rika. Dom måste få ett brev av kungen som visar att marken är deras. Dom flyttade till Sverige på grund av att det höll på att ta slut på skog i Finland.

Bedömningskommentar:

Svaret innehåller två rimliga orsaker: skogen för svedjebruk ”höll på att ta slut i Finland” och den svenska staten ”gillade att dom kom på grund av att då blev skogen bebodd”. Svaret underbyggs av flera rimliga sakförhållanden: att skogsfinnarna fick skattefrihet; att svedjebruk var en särskild kompetens som kunde skapa stora rikedomar på kort tid och att kungen utfärdade särskilda bevis för att de hade tillstånd att bruka skogen på detta sätt.

Uppgift 10 – Användning av historiska spår

Formulering av uppgiften

Ge en förklaring till varför människor använder historiska spår.

Uppgiftens utgångspunkt

- Exempel på hur forntiden, medeltiden, 1500-talet, 1600-talet och 1700-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

Eleven kan tolka och visa på spår av historien i vår tid och föra **enkla** resonemang om varför det finns likheter och skillnader i olika framställningar av historiska händelser, personer och tidsperioder.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- identifierar en orsak till att människor använder historiska spår

Tolka och visa på spår av historien i vår tid

Eleven identifierar **en** rimlig orsak till att människor använder historiska spår.

Exempel på rimligt innehåll i elevsvar:

Att människor vill

- minnas sin historia
- minnas eller hedra viktiga grupper eller personer
- lära sig hur människor levde förr

Exempel på elevsvar:

Elevsvar som inte motsvarar enkelt resonemang

För att många av dem i 1600 talet skrev böcker om hur det gick typ som krönika.

Bedömningskommentar:

Svaret innehåller en orsak till att en viss typ av spår från 1600-talet kan finnas idag, men tar inte upp någon anledning till att människor *använder* spår.

Elevsvar med enkelt resonemang

För att folk ska komma ihåg vad dom på 1600-talet gjorde.

Bedömningskommentar:

Svaret innehåller en rimlig orsak till att människor *använder* spår, för att människor i nutiden ska minnas dåtiden.

Uppgift 11 – Framställningar av Nya Sverige

Formulering av uppgiften

a) Gör klart jämförelsen mellan historikernas texter om Nya Sverige.

I texten om Nya Sverige står det att...	Detta skrev historiker A	Detta skrev historiker B
... kolonin grundades 1638 och låg vid Delawarefloden i Nordamerika.	X	X
... kolonin var ett tecken på att Sverige hade fått stor makt.	X	
... kolonin övertogs av Holland.	X	X
... kolonin bidrog till att ursprungsbefolkningen till slut blev av med all sin mark i Nordamerika.		X
... ursprungsbefolkningen fick betalt för marken.	X	X
... Sverige behandlade ursprungsbefolkningen bättre än vad vissa andra europeiska stater gjorde.	X	
... kolonin fick liten betydelse.	X	

Vid bedömningen av uppgift 11a ska samtliga rutor som är rätt räknas. Har eleven lämnat en ruta tom som ska vara tom räknas det som rätt, har eleven kryssat för en ruta där det ska vara kryss är det också rätt. Det finns 10 rutor i uppgiften och således är maxresultatet 10 rätt.

b) Varför är historikernas texter om Nya Sverige olika?

Påståenden om orsaker till skillnaderna mellan historikernas texter	Rimligt påstående	Orimligt påstående
Den ena historikern gav en sann bild av kolonin och den andra gav en osann bild.		X
Den ena historikern ville beskriva kolonins betydelse för Sverige, och den andra ville beskriva betydelsen för ursprungsbefolkningen.	X	
Historikerna använde olika källor.	X	
Den ena historikern ville beskriva konsekvenser på 1600-talet, och den andra ville beskriva konsekvenser fram till idag.	X	
Den ena historikern tyckte illa om ursprungsbefolkningen, och den andra tyckte illa om svenskar.		X
Historikerna skrev sina texter vid olika tidpunkter.	X	

Varje rätt kryss i uppgift 11b räknas som 2 rätt. Max antal rätt på denna deluppgift är alltså 12. Fler än ett kryss på en rad gör att eleven får 0 rätt på den raden. Se också kommentaren nedan om orsakerna till att rätta svar värderas högre här än i den föregående uppgiften.

Kommentar till skillnaderna mellan uppgifterna 11a och 11b

Syftet med uppgift 11a är att undersöka i vilken utsträckning eleverna kan uppfatta skillnaderna mellan framställningarna. Detta har bedömts som en nödvändig förutsättning för att kunna resonera om orsakerna till skillnaderna, något de gör i uppgift 11b. Eftersom båda deluppgifterna ska bedömas tillsammans har rätta svar på 11a bedömts ha mindre vikt än rätta svar på den mer komplexa uppgiften 11b.

Uppgiftens utgångspunkt

- Nordens och Östersjöområdets deltagande i ett globalt utbyte, till exempel av handelsvaror, språk och kultur.
- Hur historiska personer och händelser, till exempel drottning Kristina, Karl XII och häxprocesserna, har framställts på olika sätt genom olika tolkningar och under skilda tider.

Bedömningen utgår från följande del av kunskapskraven:

Eleven kan tolka och visa på spår av historien i vår tid och föra **enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade** resonemang om varför det finns likheter och skillnader i olika framställningar av historiska händelser, personer och tidsperioder.

Bedömningsaspekter och progression

I vilken utsträckning eleven

- identifierar likheter och skillnader mellan de två framställningarna
- identifierar orsaker till att framställningarna skiljer sig åt

Enkla resonemang	Utvecklade resonemang	Välutvecklade och nyanserade resonemang
Eleven har sammanlagt 13-17 rätt på de två uppgifterna tillsammans.	Eleven har sammanlagt 18-20 rätt på de två uppgifterna tillsammans.	Eleven har sammanlagt 21-22 rätt på de två uppgifterna tillsammans.

Kommentar: Uppgift 11a och 11b ska bedömas tillsammans. Antalet rätt från varje del läggs samman och jämförs med progressionsbeskrivningen för att avgöra hur pass utvecklade elevens resonemang kan anses vara. Se också kommentaren på föregående sida.

3. Resultatsammanställning och underlag för återkoppling

Längst bak i detta häfte återfinns ett kopieringsunderlag bestående av två olika formulär för sammanställning av resultat. Det ena formuläret kan användas för individuella elevers resultat medan det andra är avsett för sammanställning av en grups resultat.

Hur kan resultaten tolkas?

Följande frågor kan användas för att tolka resultaten både på elev- och gruppnivå:

- Vilka mönster kan ses i elevernas svar och prestationer på uppgifterna, t.ex. i relation till uppgifternas innehåll, format eller koppling till kunskapskraven?
- Är det någon del av kunskapskraven där resultatet utmärker sig åt något håll?
- Hur väl stämmer resultaten på uppgifterna i bedömningsstödet överens med elevernas övriga prestationer?

Ett exempel på ifylld resultatsammanställning

Här nedan finns ett fingerat exempel om eleven Kim. Med utgångspunkt i detta exempel beskriver vi översiktligt hur resultatsammanställningarna kan användas.

Formulär för sammanställning av elevresultat

Elevens namn: Kim Datum: 10/10 Årskurs: 5

Förmåga	Uppgifter	Kunskapskrav
- att använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer	2, 3, 4, 5, 9	Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om historiska förhållanden, skeenden och gestalter under olika tidsperioder. Eleven visar det genom att föra enkla och till viss del/ utvecklade och relativt väl/välutvecklade och väl underbyggda resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och människors levnadsvillkor och handlingar. Eleven kan undersöka utvecklingslinjer inom kulturmöten, migration, politik och levnadsvillkor och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa / [...] samband mellan olika tidsperioder.
- att kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap		
- att reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv	6,7,8,10,11	Eleven kan tolka och visa på spår av historien i vår tid och föra enkla/ utvecklade/ välutvecklade och nyanserade resonemang om varför det finns likheter och skillnader i olika framställningar av historiska händelser, personer och tidsperioder.
- att använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används	1	I studier av historiska förhållanden, skeenden och gestalter såväl som vid användning av källor och i resonemang om hur historia används kan eleven använda historiska begrepp på ett i huvudsak [...] fungerande sätt

Uppgift	i huvudsak fungerande sätt		
1. Stormaktstiden som namn	☒		

Uppgift	enkla och till viss del underbyggda resonemang	utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang	välutvecklade och väl underbyggda resonemang
2. Adelsn levnadsvillkor	☐	☒	☐
3. Bönder i Sverige	☒	☐	
4. Bönder i Tyskland	☒		
9. Att flytta på 1600-talet	☐	☐	☐

Uppgift	enkla samband	förhållandevis komplexa samband	komplexa samband
5. Kvinnors liv	☐	☒	

Uppgift	tolka och visa på spår		
8. Historiska spår av 1600-talet	☒		
10. Användning av historiska spår	☐		

Uppgift	enkla resonemang	utvecklade resonemang	välutvecklade och nyanserade resonemang
6. Framställningar av Sveriges krig	☒		
7. Orsaker till olika skildringar	☒	☐	☐
11 ab. Framställningar av Nya Sverige	☐	☐	☐

I Kims fall visar resultatsammanställningen ganska jämna resultat avseende förmågan att använda en historisk referensram. Kim har gett svar som motsvarar utvecklade och relativt välunderbyggda resonemang på frågan om adelns levnadsvillkor, och har klarat nivån för enkla och till viss del underbyggda svar på frågorna om bönders levnadsvillkor både i Sverige och i Tyskland. Däremot är uppgiften 9, om migration, helt obesvarad. Kims starkaste resultat på bedömningsstödet är på frågorna om adelns levnadsvillkor och om kvinnors liv. Den sistnämnda uppgiften verkar visa att Kim förmår att koppla samman kunskaper om en tidsperiod med kunskaper om andra. Kim har också klarat av den första uppgiften om tidsbegrepp.

Vad gäller historieanvändning har Kim mer ojämna resultat. Svaren på uppgift 6, 7 och 8 har bedömts motsvara det som krävs enligt bedömningsanvisningarna men inte svaren på uppgift 10 och 11. Kims resultat stämmer väl med tidigare prestationer under terminen där uppgifter som handlar om denna förmåga varit svårare att klara.

Resultatsammanställning på gruppnivå

Resultat på gruppnivå kan användas som underlag för analys av undervisningen genom att ge en bredare bild av hur eleverna presterat i olika delar av bedömningsstödet, och därmed kan det också ge indikationer om hur undervisningen kan behöva utvecklas.

Formulär för sammanställning av elevresultat

Elevens namn: Datum: Årskurs:

Förmåga	Uppgifter	Kunskapskrav
- att använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer	2, 3, 4, 5, 9	Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om historiska förhållanden, skeenden och gestalter under olika tidsperioder. Eleven visar det genom att föra enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/välutvecklade och väl underbyggda resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och människors levnadsvillkor och handlingar. Eleven kan undersöka utvecklingslinjer inom kulturmöten, migration, politik och levnadsvillkor och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa / [...] samband mellan olika tidsperioder.
- att kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap		
- att reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv	6,7,8,10,11	Eleven kan tolka och visa på spår av historien i vår tid och föra enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade resonemang om varför det finns likheter och skillnader i olika framställningar av historiska händelser, personer och tidsperioder.
- att använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används	1	I studier av historiska förhållanden, skeenden och gestalter såväl som vid användning av källor och i resonemang om hur historia används kan eleven använda historiska begrepp på ett i huvudsak [...] fungerande sätt

Uppgift	i huvudsak fungerande sätt		
1. Stormaktstiden som namn	☐		

Uppgift	enkla och till viss del underbyggda resonemang	utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang	välutvecklade och väl underbyggda resonemang
2. Adels levnadsvillkor	☐	☐	☐
3. Bönder i Sverige	☐	☐	
4. Bönder i Tyskland	☐		
9. Att flytta på 1600-talet	☐	☐	☐

Uppgift	enkla samband	förhållandevis komplexa samband	komplexa samband
5. Kvinnors liv	☐	☐	

Uppgift	tolka och visa på spår		
8. Historiska spår av 1600-talet	☐		
10. Användning av historiska spår	☐		

Uppgift	enkla resonemang	utvecklade resonemang	välutvecklade och nyanserade resonemang
6. Framställningar av Sveriges krig	☐		
7. Orsaker till olika skildringar	☐	☐	☐
11 ab. Framställningar av Nya Sverige	☐	☐	☐

Anteckningar

A series of 34 horizontal dotted lines for taking notes.

Formulär för sammanställning på gruppnivå

Grupp/klass: Datum: Årskurs:

Markera antal elever som uppnått de olika nivåerna.

Uppgift	Ej belägg för nivå E	Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
1. Stormaktstiden som namn				
2. Adels levnadsvillkor				
3. Bönder i Sverige				
4. Bönder i Tyskland				
5. Kvinnors liv				
6. Framställningar av Sveriges krig				
7. Orsaker till skillnader				
8. Historiska spår				
9. Att flytta på 1600-talet				
10. Användning av historiska spår				
11ab. Framställningar av Nya Sverige				